

عنوان مقاله:

شناخت الگوواره‌های فرهنگی و ادبی غالب در ترجمه‌های گلستان سعدی: تحلیل تطبیقی سه ترجمه از راس، رهاتسک و دوفرمری

محل انتشار:

فصلنامه فنون ادبی، دوره 12، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

حسن ذوالفقاری - استاد گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

سیده زیبا بهروز - دانش آموخته دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه اصفهان، پژوهشگر فرهنگستان زبان و ادب فارسی

خلاصه مقاله:

قابلیت گلستان از حیث پذیرفتگی فرهنگی و نیز غلبه عناصر آزاد از فرهنگ و مبتنی بر منطق انسانی و همگانی در آن، شاخصه‌ای مهم است. در این مقاله، به منظور درک و دریافت بهتر این خصیصه، سه ترجمه معروف و قدیم از گلستان سعدی برای پژوهش انتخاب شدند؛ دو ترجمه به زبان انگلیسی از جیمز راس و ادوارد رهاتسک و سومی به زبان فرانسه از شارل دوفرمری. روش تحقیق مبتنی بر بررسی الگوواره ذهنی مترجم و نحوه درک مطلب و درجات پذیرش یا مقاومت در برابر آن است. بدین منظور از نظریات دو زبان‌شناس و مترجم، یعنی فرغال و آنتوان برمن، به گونه‌ای تلفیقی و براساس مبنایی نو استفاده شده و در انتهای بحث نیز نتیجه بررسی‌ها در ترجمه باب هفتم گلستان (در تأثیر تربیت)، به صورت کمی ارائه شده است. نتایج این تحلیل، افزون بر مقایسه و ارزیابی ضمنی متون مقصد، نشان می‌دهد که در چهارچوب سه الگوواره مقید به فرهنگ، پذیرای فرهنگ و آزاد از فرهنگ، مترجمان در موارد بسیار کمی نسبت به فرهنگ زبان مبدأ مقاومت نشان داده‌اند و غالباً الگوواره ذهنی آزاد از فرهنگ یا پذیرای فرهنگ، ساختار ذهنی آنان را شکل داده است؛ حتی موارد کم‌شمار مقاومت فرهنگی نیز تأثیر چندانی در کل دریافت آنان نداشته و خواننده به درک لازم و درست معنا رسیده است. همچنین در خصوص دو الگوی ادبی-زبانی (یعنی همخوانی و ناهمخوانی)، موارد نسبتاً اندک عدول از هنجار زبانی بیشتر ناشی از بدخوانی متن یا نارسایی در ترجمه بوده است نه غرابت معنایی یا دوریابی لفظی در متن مبدأ.

کلمات کلیدی:

ترجمه گلستان سعدی، الگوواره فرهنگی- ادبی، جیمز راس، رهاتسک، دوفرمری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1137381>

